

AVANTPROJECTE DE LLEI DE MEDIACIÓ EN L'ÀMBIT DEL DRET PRIVAT

Exposició de motius

La Llei 1/2001, de 15 de març, de mediació familiar de Catalunya, que va complir el compromís adquirit pel legislador amb la disposició final tercera de la Llei 9/1998, de 15 de juliol, del Codi de família, va representar una fita important en la introducció d'aquest procediment en el tractament jurídic de les crisis familiars. Fins aleshores únicament França, amb la reforma del Codi de procediment civil de 1995, disposava de legislació específica a Europa, malgrat que la pràctica de la mediació s'havia estès de manera incipient en la major part dels països europeus. La Llei catalana va donar compliment a la Recomanació nº R (98) 1, aprovada pel Comitè de Ministres del Consell d'Europa, que postulava aquest instrument per facilitar la solució pacífica de les controvèrsies familiars, un objectiu que s'incardina en la tradició catalana de prevalença de les solucions obtingudes a partir de l'acord de les parts en conflicte.

La Llei catalana va suposar una important innovació en l'àmbit del dret de família, en un moment en què a la resta de l'Estat espanyol no existia una pràctica generalitzada de la mediació. Aquesta situació en l'actualitat ha canviat de manera notable, amb l'aprovació de normes específiques a Galícia, València, Canàries, Castella-la Manxa, Castella-Lleó, Illes Balears, Madrid, Astúries, País Basc i l'existència d'altres iniciatives legislatives en curs, com és el cas d'Andalusia.

En els sis anys transcorreguts des de la seva entrada en vigor, tres factors han incidit en la necessitat d'actualització de la Llei. El primer d'ells, lògicament, ha estat l'experiència obtinguda amb la implantació efectiva del sistema. El segon, el debat que s'ha suscitat en l'àmbit de la Unió Europea a partir de la publicació, l'any 2002, del Llibre Verd sobre la mediació i les modalitats alternatives de resolució de conflictes. La discussió del text i les aportacions realitzades, es van concretar en la Proposta de Directiva Europea sobre la mediació, presentada per la Comissió el 20 d'octubre de 2004 i ja discutida en el si del Parlament Europeu, restant pendent de la seva definitiva aprovació pel procediment de co-decisió. El tercer dels elements, d'enorme transcendència, ha estat la modificació de la Llei d'enjudiciament civil introduïda per la Llei 15/2005, de 8 de juliol, que preveu específicament la mediació familiar en seu dels procediments de família. Aquesta reforma dota d'un instrument processal específic la previsió de l'article 79 del Codi de família i aclareix qualsevol gènere de dubtes en l'aplicació del dret positiu pels tribunals de justícia.

La nova Llei s'inscriu en un corrent europeu per l'actualització de les lleis de mediació. Àustria amb la Llei 29/2003 i Bèlgica amb la Llei de 21 de febrer de 2005 han promulgat lleis de mediació general, França té la seva reforma a l'Assemblea Nacional i d'altres països estan en procés d'adaptació de la seva legislació. Catalunya també necessita actualitzar la seva legislació. Fonamentalment els reduïts àmbits previstos inicialment per a l'aplicació de la Llei han resultat un obstacle per acollir determinats conflictes del cercle més proper a les persones pels que la mediació es revela molt útil, com els conflictes entre pares i fills, o les disputes familiars per les successions. La utilització de la metodologia de la mediació a l'entorn de les famílies afectades pels processos de discapacitat psíquica o de malalties degeneratives que limiten la capacitat d'obrar és un altre dels camps que justifiquen la modificació legal.

Finalment, la modificació de la llei processal estatal vigent imposa reformar alguns aspectes per facilitar l'adaptació dels models a les necessitats dels tribunals. És especialment rellevant la inclusió expressa en el procediment especial de família dels principis de la mediació i la transcendència de la mateixa per a l'aprovació de les propostes de la custòdia compartida dels fills, ja que és la garantia que els acords obtinguts són els apropiats i els que millor protegeixen els interessos dels menors.

D'altra banda, determinats conflictes sorgits en l'àmbit de les comunitats i de les organitzacions que estructuraren de manera primària la societat, no poden quedar exclosos del camp d'aplicació natural de la Llei de mediació, sobre tot quan són conseqüència del trencament de les relacions personals entre els afectats i excedeixen de l'àmbit merament jurídic. En aquests casos, l'anomenada mediació comunitària, social o ciutadana, s'ha revelat molt útil per resoldre problemes caracteritzats perquè les persones involucrades han de continuar relacionant-se en el futur. Són exemples evidents, els conflictes derivats de compartir un espai comú, les relacions de veïnatge, professionals, associatives, col·legials o fins i tot de l'àmbit de la petita empresa.

En la perspectiva de les novetats introduïdes per la Directiva Comunitària en l'àmbit civil i mercantil, la llei s'ha d'obrir a poc a poc a aquesta realitat a les noves demandes de la nostra societat, amb el respecte que mereixen els programes que des de les administracions locals, des de l'àmbit del Departament d'Acció Social i Ciutadania, des de l'Agència Catalana del Consum, les Cambres de Comerç i des de la pràctica de diverses professions, s'estan desenvolupant en els darrers anys. Amb independència de la esmentada necessitat d'una regulació general de la mediació que s'ha de realitzar en el futur, és necessari fixar els principis que garanteixen el bon exercici de la mediació administrada pel Departament de Justícia, al mateix temps que es regulen determinats instruments de suport, com ara el règim de la confidencialitat, i la especialització dels mediadors que s'ofereixen des de els registres de professionals habilitats pel Centre de Mediació de Dret Privat del Departament de Justícia, per oferir serveis d'aquest tipus als ciutadans que ho demanin. Aquest instrument no incideix en el funcionament de les experiències ja en funcionament en altres àmbits, com ara l'administració local i els col·legis professionals i, pel contrari, significa un estímul per a la pràctica professional i per a l'establiment de serveis públics d'aquesta naturalesa.

En aquesta segona fase d'implantació de la mediació, el repte d'incrementar la qualitat dels serveis de mediació, s'ha de visibilitzar des del punt de vista legislatiu. Es compta amb un elenc suficient de mediadors i s'han consolidat amb notable èxit els programes de formació que avui ofereixen les universitats catalanes i els col·legis professionals vinculats per la Llei 1/2001, de 15 de març, a la mediació. Això permet fixar nous objectius en l'especialització i el reciclatge professional dels mediadors i obrir nous àmbits del dret privat de un marcat caràcter social, al desenvolupament d'aquesta metodologia, en col·laboració amb el sistema jurisdiccional.

La voluntat d'evitar la judicialització de determinats conflictes, no només té la finalitat d'agilitzar el treball dels tribunals de justícia, sinó fonamentalment possibilitar l'obtenció de solucions responsables, autogestionades i eficaces als conflictes, que assegurin el compliment posterior dels acords i que preservin la relació futura entre les parts. Això significa que l'eix central del sistema de la mediació va lligat a la preparació tècnica de la persona mediadora. Per tant, cal potenciar la especialització, de forma conjunta amb els principis bàsics del sistema: la confidencialitat, la imparcialitat, la neutralitat, i els mecanismes de connexió i de cooperació amb els tribunals a fi de l'homologació dels acords en matèries que precisin de control jurisdiccional.

La desconfiança que va suscitar en el seu moment la implantació de la mediació en alguns sectors professionals, avui s'ha esvaït, gràcies en part a l'assentament dels mecanismes de col·laboració entre els col·legis professionals implicats en el desenvolupament de la mediació. Una col·laboració que s'ha de reforçar. La funció de l'advocacia en el procediment de mediació és una garantia per a la salvaguarda dels drets dels ciutadans, i per aquesta raó s'han d'establir els protocols d'actuació perquè l'advocat es constitueixi en el principal valedor de la mediació envers els seus clients, com una alternativa més efectiva i millor indicada, en determinats casos, que la pugna judicial clàssica. Però per a això, com passa en el sistema de confrontació processal, l'advocat ha de tenir definit de manera adient el seu paper en el procediment de mediació, perquè en cap cas consideri que els interessos dels seus representats poden veure's perjudicats per manca de l'assessorament legal.

Les relacions dinàmiques entre la mediació i el procés judicial constitueixen el nucli essencial de la Proposta de Directiva Europea. En aquest sentit la voluntarietat del sistema per a les parts, no és obstacle perquè la Llei prevegi el dret d'aquestes i la consegüent obligació d'assistir a una sessió informativa que pugui ser acordada pel tribunal.

Quant als aspectes organitzatius, la implantació efectiva del sistema i l'obertura de la mediació a determinats conflictes civils que sorgeixin dins de l'àmbit de les comunitats de propietaris, de la vida associativa i fundacional i d'altres litigis nascuts al si de la comunitat que impròpiament són judicialitzats, han posat de manifest la necessitat d'adaptar el Centre de Mediació Familiar de Catalunya, òrgan dependent del Departament de Justícia de la Generalitat i principal instrument de la Llei 1/2001, de 15 de març, a les necessitats actuals, que, amb el nom de Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya, esdevé el principal impulsor d'aquest procediment, així com l'òrgan de suport de referència tant dels mediadors com de les persones que desitgen solventar les seves diferències mitjançant la mediació. Les seves funcions de foment i vetlla de la mediació s'exerceixen amb total respecte envers els serveis de mediació d'àmbit local, de l'Agència Catalana del Consum, dels programes d'arbitratge i mediació de les Cambres de Comerç, dels Col·legis professionals i, si s'escau, amb plena col·laboració amb ells.

La nova Llei respecta voluntàriament els continguts desenvolupats en la Llei 1/2001, de 15 de març, i te els objectius d'obrir l'abast de la mediació a determinats conflictes de l'àmbit civil caracteritzats per la necessitat de les parts de mantenir una relació viable en el futur, d'esvair qualsevol dubte sobre l'abast dels conflictes familiars susceptibles de mediació i, en darrer terme, d'introduir determinades millores sistemàtiques i tècniques. S'ha de tenir present que el mandat de la Directiva Europea és la introducció de la mediació de forma general en tots els àmbits de la conflictivitat civil i mercantil, la qual cosa farà necessària l'aprovació d'una futura llei general de la mediació. Mentrestant, cal ordenar la regulació existent, i obrir a nous camps l'abast, per mantenir el lideratge que Catalunya, fins i tot a nivell europeu, ha exercit en aquest terreny.

Aquesta Llei s'estructura en cinc capítols, tres disposicions addicionals, dues disposicions transitòries, una disposició derogatòria i dues disposicions finals.

El capítol I, dedicat a les disposicions generals, defineix la mediació com un procediment no jurisdiccional de caràcter voluntari i confidencial adreçat a facilitar la comunicació, determina el seu abast, això és, els conflictes, familiars i en altres àmbits del dret privat, que poden ser objecte de mediació, i determina tant les persones mediadores com les legitimades per participar en un procediment de mediació.

El capítol II estableix els principis que han de regir la mediació: la voluntarietat, la imparcialitat i la neutralitat de la persona mediadora, la confidencialitat, el caràcter personalíssim i la bona fe.

El capítol III regula el desenvolupament de la mediació, des de la sessió informativa prèvia, en la qual les persones són assessorades sobre el valor, les avantatges i les característiques de la mediació, fins a la sessió final de la qual s'ha d'estendre l'acta corresponent. Es regula també la comunicació del resultat de la mediació, l'homologació dels acords presos i l'actuació i els deures de la persona mediadora.

El capítol IV, dedicat a l'organització i els registres de mediació, defineix la naturalesa i funcions del Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya que actua bàsicament en conflictes de dret privat caracteritzats pel trencament de les relacions entre persones que han de mantenir relacions el futur. Es defineixen també les funcions dels col·legis professionals que duen a terme mediacions en l'àmbit d'aquesta Llei. Cal destacar la previsió relativa a què les administracions locals i d'altres entitats públiques poden establir, sempre dins de les seves competències, serveis de mediació d'acord amb els principis establerts en la Llei. Es regulen els registres de persones mediadores, es determina la comunicació de dades de la persona mediadora al Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya, es reconeix la retribució de les persones mediadores i el benefici de gratuïtat de què poden gaudir les persones que realitzin una mediació a través del Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya i reuneixen les condicions econòmiques establertes per les normes reguladores de l'assistència jurídica gratuïta.

El capítol V estableix el règim sancionador, mitjançant la descripció dels fets constitutius d'infracció, dels tipus infractors i de les sancions, la determinació dels òrgans amb competències sancionadores, que són els col·legis professionals als quals pertanyin les persones mediadores. S'estableix també específicament el deure de les persones mediadores de respectar els principis de la mediació i les normes deontològiques del col·legi professional al qual pertanyen.

Les tres disposicions addicionals contenen previsions relatives a la creació d'una xarxa de punts d'informació i d'orientació de la mediació, a la subjecció als principis de la mediació, i la inclusió en els registres de mediadors de persones que exerceixen una professió no subjecta a la col·legiació. Les dues disposicions transitòries estableixen el règim aplicable a les mediacions iniciades amb anterioritat a l'entrada en vigor d'aquesta Llei i la situació de les persones mediadores que han superat els requisits de capacitat a l'empara de la Llei 1/2001, de 15 de març. La disposició derogatòria deroga la vigent Llei de mediació familiar de Catalunya. Per acabar, la disposició final primera conté un manament al Govern per al desplegament reglamentari de la Llei i la disposició final segona estableix la data d'entrada en vigor d'aquesta Llei.

Capítol I Disposicions generals

Article 1. Concepte i finalitat

1. La mediació regulada en la present Llei és un procediment no jurisdiccional de caràcter voluntari i confidencial que s'adreça a facilitar la comunicació entre les persones, per tal que gestionin per elles mateixes una solució dels conflictes que els afecten, amb l'assistència d'una persona mediadora que actua de forma imparcial i neutral.

2. La mediació, com a mètode de gestió pacífica de conflictes, pretén evitar l'obertura de processos judicials de caràcter contenciós, posar fi als ja iniciats o reduir-ne l'abast.

Article 2. Objecte

1. La mediació familiar comprèn qualsevol conflicte en l'àmbit del dret de la persona i de la família susceptible de ser plantejat judicialment i, de manera específica:

a) Les matèries que en situacions de nul·litat del matrimoni, divorci o separació judicial, han de ser acordades en el conveni regulador.

b) Els acords a assolir per les unions estables de parella en trencar-se la convivència.

c) La liquidació dels règims econòmics matrimonials.

d) Els elements de naturalesa dispositiva en matèria de filiació, adopció i acolliment, així com les situacions que puguin sorgir entre la persona adoptada i la seva família biològica o entre pares biològics i adoptants, com a conseqüència d'haver exercitat el dret a conèixer les dades biològiques.

e) Les controvèrsies derivades de l'exercici de la potestat parental i del règim de custòdia dels fills, sobretot en els sistemes de custòdia compartida.

f) Els conflictes relatius a la comunicació i a la relació entre progenitors i descendents, avis i nets i altres parents i persones properes de l'àmbit familiar.

g) Els conflictes relatius a l'obligació d'aliments entre parents.

h) Les matèries que puguin ser objecte d'acord pels interessats en les situacions de crisi familiar, quan el supòsit presenti vincles amb més d'un ordenament jurídic.

i) Els conflictes familiars entre persones de diferent nacionalitat o de la mateixa, però diferent a l'espanyola i residents a l'Estat espanyol i requeriments de cooperació internacional en matèria de dret de família.

j) La liquidació de béns en situació de comunitat entre els membres d'una família.

k) Les qüestions relacionals derivades de la successió d'una persona.

l) Els conflictes sorgits en les relacions convivencials d'ajuda mútua.

m) Els aspectes estrictament convivencials en els acolliments de persones grans.

n) Els conflictes de relació sorgits en el si de l'empresa familiar

2. La mediació civil a la que es refereix aquesta llei, comprèn qualsevol tipus de qüestió o pretensió en matèria de dret privat que pugui ésser objecte de coneixement en un procés judicial i que es caracteritzi perquè s'hagi trencat la comunicació personal entre les parts quan aquestes han de mantenir relacions en el futur, i particularment, entre d'altres:

a) Els conflictes sorgits dins de l'àmbit de les entitats jurídiques sense ànim de lucre, singularment associacions i fundacions.

b) Els conflictes relacionals en l'àmbit de la propietat horitzontal i en la organització de la vida ordinària de les urbanitzacions.

c) Les diferències greus en l'àmbit de la convivència ciutadana o social, per tal d'evitar la interposició de litigis davant dels jutjats.

d) En conflictes derivats d'una diferent interpretació de la realitat deguda a la coexistència de les diverses cultures presents a Catalunya.

e) Les discrepàncies sorgides entre persones usuàries dels serveis públics prestats tant directament com indirectament i en les discrepàncies entre persones usuàries d'aquests serveis i l'entitat provada que els presta.

f) Qualsevol altre conflicte de caràcter privat en el qual les parts hagin de mantenir relacions personals en el futur quan, raonablement, encara es pugui evitar la interposició d'un plet davant dels tribunals o afavorir una transacció del litigi.

Article 3. Persones mediadores

1. Pot exercir com a mediadora, als efectes de la present Llei, la persona física que estigui en possessió d'un títol universitari de caràcter oficial i acrediti una formació i capacitació específiques en mediació, d'acord amb els requisits establerts reglamentàriament. A més, ha de estar col·legiada en el col·legi professional respectiu, o prestar serveis en qualitat de mediador o mediadora per a la administració pública.

2. La persona mediadora pot comptar amb la col·laboració de tècnics, per tal que intervinguin en qualitat d'experts, i amb la participació de co-mediadors, especialment en les mediacions entre més de dues parts. Aquests professionals han d'ajustar la seva intervenció als principis de la mediació.

Article 4. Persones legitimades per participar en un procediment de mediació

1. Poden intervenir i instar un procediment de mediació les persones que tenen capacitat per disposar de l'objecte de la mediació.

2. Els menors d'edat, sempre que tinguin prou coneixement, poden intervenir en els procediments de mediació que els afectin. Excepcionalment, poden instar la mediació en els supòsits dels apartats d), e) i f) de l'article 2.1.

Capítol II

Principis de la mediació

Article 5. Voluntarietat

1. La mediació està basada en el principi de voluntarietat, segons el qual les parts són lliures d'acollir-se'n o no i també de desistir-ne en qualsevol moment.

2. Si un cop iniciat el procediment de mediació qualsevol de les parts en desisteix, no poden tenir efectes en un litigi ulterior el fet del desistiment, les ofertes de negociació de les parts, els acords que hagin estat revocats en temps i forma, ni cap altre circumstància coneguda com a conseqüència del procediment.

Article 6. Imparcialitat i neutralitat de la persona mediadora

1. La persona mediadora exerceix la seva funció amb imparcialitat garantint la igualtat entre les parts. Si és necessari, ha d'interrompre el procediment de mediació mentre la igualtat de poder i la llibertat de decidir de les parts no estigui garantida, especialment com a conseqüència de situacions de violència.

2. La persona mediadora ha d'ajudar els participants a assolir per ells mateixos els compromisos i les decisions sense imposar cap solució ni mesura concreta, ni prendre-hi part.

3. Si existeix conflicte d'interessos entre les parts i la persona mediadora, i vincle de parentiu per consanguinitat fins al quart grau o afinitat fins al segon grau o amistat íntima o enemistat manifesta entre la persona mediadora i una de les parts, la persona mediadora n'ha de declinar la designació. En cas de dubte, pot demanar un informe al seu col·legi professional.

4. No pot actuar com a mediadora la persona que anteriorment hagi intervingut professionalment en defensa dels interessos d'una de les parts en contra de l'altra.

5. En cas que es produeixi algun dels supòsits de l'apartat 3 i la persona mediadora no n'hagi declinat la designació, la part pot, en el termini de cinc dies des que té coneixement de la designació, recusar-ne el nomenament, davant de l'òrgan o persona que l'hagi designat, de conformitat amb allò que preveu la legislació vigent sobre règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú.

Article 7. Confidencialitat

1. Totes les persones que intervenen en el procediment de mediació tenen l'obligació de no revelar les informacions que coneguin a conseqüència de la mateixa. Tant els mediadors, com els tècnics que participin en el procediment, estan obligats a la confidencialitat pel secret professional.

2. Les parts en un procés de mediació no podran sol·licitar en judici ni en actes d'instrucció judicial la declaració del mediador com pèrit o testimoni d'una de les parts, per tal de no comprometre la seva neutralitat, sense perjudici del previst en la legislació penal i processal.

3. Les actes que s'elaboren al llarg del procediment de mediació tenen caràcter reservat.

4. No és subjecta al deure de confidencialitat la informació obtinguda en el curs de la mediació que:

a) No és personalitzada i s'utilitza per a finalitats de formació o recerca.

b) Comporta una amenaça per a la vida o la integritat física o psíquica d'una persona.

c) En la mediació dins de l'àmbit comunitari, quan s'utilitzi la figura del "diàleg públic" com a forma d'intervenció mediadora oberta a la participació ciutadana.

5. La persona mediadora ha d'aturar el procediment de mediació i informar a les autoritats judicials si té dades que revelin l'existència d'una amenaça per a la vida o la integritat física o psíquica d'una persona o de fets delictius perseguibles d'ofici.

Article 8. Caràcter personalíssim

1. En la mediació familiar, les parts i la persona mediadora han d'assistir personalment a les reunions sense que es puguin valer de representants o d'intermediaris. En situacions excepcionals que facin impossible la presència simultània de les parts, es poden utilitzar mitjans tècnics que facilitin la comunicació a distància, tot garantint els principis de la mediació.

2. En la mediació comunitària entre una pluralitat de persones, les parts podran designar portantveus amb reconeixement de capacitat negociadora, que representin els interessos de cada col·lectiu implicat.

Article 9. Bona fe

Les parts i les persones mediadores han d'actuar d'acord amb les exigències de la bona fe.

Capítol III

Desenvolupament de la mediació

Article 10. Àmbit d'aplicació del procediment de mediació

El procediment establert en aquesta Llei, és aplicable:

a) A les mediacions familiars i en d'altres matèries de dret civil desenvolupades pels mediadors designats per l'òrgan de mediació del Departament de Justícia.

b) A les mediacions familiars i en d'altres matèries de dret civil desenvolupades pels mediadors designats per les entitats signants de convenis amb el Departament de Justícia, quan així s'estableixi en el propi conveni.

Article 11. Sessió Informativa

1. En la sessió informativa prèvia les persones són assessorades sobre el valor, els avantatges, els principis i les característiques de la mediació. En funció d'aquest coneixement i del cas concret, decideixen si opten o no per la mediació.

2. Les parts poden designar de comú acord la persona mediadora entre les inscrites en el Registre general corresponent. Altrament, han d'acceptar la que designi l'organisme responsable.

3. Les parts que decideixen iniciar la mediació regulada per aquesta Llei, han d'acceptar les seves disposicions i les tarifes de la mediació, les quals han d'ésser facilitades abans d'iniciar-la, llevat que gaudeixin del dret a la gratuïtat.

4. En els supòsits en què el procés judicial estigui ja iniciat, l'autoritat judicial pot disposar que les parts assisteixin a una sessió informativa sobre la mediació quan les circumstàncies del cas ho facin aconsellable i especialment si concorren menors, incapacitats o d'altres persones que precisin especial protecció. L'òrgan públic corresponent facilita la sessió informativa i vetlla, si escau, per l'adequat desenvolupament de la mediació.

Article 12. Inici de la mediació

1. La mediació es pot dur a terme:

a) Abans d'iniciar el procés judicial, quan es produeixen els conflictes de convivència o les discrepàncies.

b) Quan el procés judicial està pendent, en qualsevol de les instàncies i recursos, en execució de sentència o en la modificació de les mesures establertes per resolució judicial ferma. En aquest cas, les actuacions judicials poden quedar en suspens des que les parts comuniquen la voluntat de sotmetre's a la mediació.

2. La mediació es pot iniciar a petició:

a) De les parts de comú acord, ja sigui per iniciativa pròpia o a instància de l'autoritat judicial o per derivació dels Jutjats de Pau, dels professionals col·legiats o dels serveis públics de diferents àmbits, que la poden proposar a les parts i contactar amb la xarxa pública de mediació vinculada al Departament de Justícia.

b) D'una de les parts, sempre que l'altra o altres n'hagin manifestat l'acceptació, dins del termini de vint dies des que han estat informades.

3. En la mediació familiar ha d'haver transcorregut un any, des que s'hagi donat per acabada una anterior mediació sobre un mateix objecte o que aquesta hagi estat intentada sense acord, per tal que pugui haver-hi una nova mediació, llevat que l'organisme competent apreciï l'existència de circumstàncies que aconsellin realitzar abans una nova mediació, en especial, per evitar perjudicis als fills menors, a les persones incapacitades o a d'altres que precisin d'especial protecció.

Article 13. Actuació de la persona mediadora

La persona mediadora du a terme la seva funció propiciant una comunicació adequada entre les parts i per tant:

a) Facilita el diàleg, promou la comprensió entre les parts i ajuda a cercar possibles solucions al conflicte.

b) Vetlla perquè les parts prenguin les seves pròpies decisions i disposin de la informació i l'assessorament suficients perquè assoleixin els acords de manera lliure i conscient.

c) Fa avinent a les parts la necessitat de vetllar per l'interès superior en joc, en especial el relatiu als fills menors o al de les persones incapacitades.

Article 14. Deures de la persona mediadora

La persona mediadora al llarg del procediment de mediació ha de:

a) Desenvolupar la seva funció, amb lleialtat envers les parts, conforme a la Llei, al Reglament, a les normes deontològiques i ajustant-se als terminis establerts.

b) Donar per acabada la mediació davant de qualsevol causa prèvia o sobrevinguda que faci incompatible la continuació del procediment amb les exigències establertes per aquesta Llei i també si aprecia manca de col·laboració de les parts o si el procediment esdevé inútil per a la finalitat perseguida, ateses les qüestions sotmeses a mediació. La persona mediadora ha de prestar particular atenció a qualsevol signe de violència, física o psíquica, entre les parts i, quan correspongui, denunciar el fet a les autoritats judicials.

Article 15. Reunió inicial

1. La persona mediadora ha de convocar les parts a una primera reunió en la qual els ha d'explicar el procediment, els principis i l'abast de la mediació. En especial, les ha d'informar del dret de qualsevol d'elles de donar per acabada la mediació.
2. En la primera reunió, la persona mediadora i les parts han d'acordar les qüestions que cal examinar i planificar el desenvolupament de les sessions que poden ésser necessàries.
3. La persona mediadora ha d'informar les parts de la conveniència de rebre assessorament jurídic durant la mediació i de la necessitat d'intervenció d'un advocat lliurement designat per tal de redactar el conveni o el document jurídic escaient, en base al resultat de la mediació. En els casos en què procedeixi, l'advocat pot ser el que correspongui, segons el torn d'ofici, a sol·licitud de les persones interessades.
4. En funció de les circumstàncies del cas, la persona mediadora pot informar a les parts de la conveniència de rebre assessorament específic d'altres tipus.

Article 16. Acta inicial de la mediació

1. De la reunió inicial s'estén una acta en la qual s'ha de fer constar la data, la voluntarietat de la participació de les parts i l'acceptació dels deures de confidencialitat. S'establirà una previsió sobre el nombre de sessions, l'objecte i l'abast de la mediació.
2. L'acta se signa per la persona mediadora i per les parts, les quals reben un exemplar.

Article 17. Durada de la mediació

1. La durada de la mediació depèn de la naturalesa i la complexitat del conflicte. No pot excedir de seixanta dies hàbils, comptadors des de la reunió inicial. Mitjançant petició motivada de la persona mediadora i de les parts es pot prorrogar per l'òrgan o entitat competent fins al màxim de trenta dies hàbils més, en atenció a la complexitat del conflicte o al nombre de persones implicades.
2. S'ha d'establir per reglament el nombre mínim de sessions de la mediació per tancar-la sense acord i el nombre màxim, tant si acaba en acord com si no.

Article 18. Acta final

1. De la sessió final de la mediació s'estén una acta, en la qual han de constar exclusivament i de manera clara i concisa els acords assolits.
2. Si és impossible arribar a cap acord, s'estén una acta en la qual tan sols es fa constar aquest fet.
3. L'acta se signa per la persona mediadora i per les parts, les quals reben un exemplar que, si escau, traslladen als advocats respectius.

Article 19. Els acords, la seva homologació i comunicació del resultat de la mediació

1. Els pactes respecte de matèries i persones necessitades d'especial protecció, així com les d'ordre públic que determinen les lleis, tenen caràcter de propostes i necessiten, per a la seva eficàcia, l'aprovació de l'autoritat judicial.
2. Els acords han de donar prioritat a l'interès superior dels menors i de les persones incapacitades.
3. L'acord aconseguit mitjançant la mediació pot ésser traslladat pels advocats de les parts al conveni regulador o al document o protocol corresponent, per tal de ser incorporat al procés judicial en curs o que s'iniciï, per a la seva ratificació i, en el seu cas, aprovació.
4. En la mediació feta per indicació de l'autoritat judicial, la persona mediadora ha de comunicar a l'esmentada autoritat si s'ha arribat a un acord o no en el termini màxim de cinc dies hàbils des de l'acabament de la mediació.

Capítol IV Organització i registres

Article 20. El Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya

El Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya és un òrgan especial adscrit al Departament de Justícia mitjançant el centre directiu que en tingui atribuïda la competència, i que té per objecte promoure i administrar la mediació regulada per aquesta Llei i facilitar-ne l'accés.

Article 21. Funcions del Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya

El Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya exerceix les funcions següents:

- a) Fomentar i difondre la mediació.
- b) Actuar com a instrument especialitzat en l'àmbit dels conflictes familiars, en matèries de dret privat i en d'altres que es determinin per llei, amb total respecte a les iniciatives de mediació ciutadana existents, d'àmbit municipal o desenvolupades per altres entitats públiques o privades i com a centre de seguiment, estudi, debat i divulgació de la mediació i de relacions amb altres organismes estatals i internacionals amb finalitats equiparables.
- c) Gestionar el Registre general de persones mediadores en l'àmbit familiar i el Registre general de persones mediadores en els àmbits de dret privat que reglamentàriament s'estableixin.
- d) Homologar, a l'efecte de la inscripció de les persones mediadores en els registres i censos corresponents, els estudis, els cursos i la formació específica en matèria de mediació.
- e) Establir els requisits d'actualització de coneixements que garanteixin la plena aptitud de la persona mediadora. De la mateixa manera es promourà l'especialització dels mediadors en diferents camps, dins del seu àmbit respectiu.

- f) Facilitar les sessions informatives gratuïtes, tant a sol·licitud directa de les parts, com a instància judicial o per derivació d'altres òrgans actius titulars de serveis públics amb competència en matèria de resolució de conflictes familiars i de dret privat.
- g) Donar curs a les derivacions judicials i administratives i fer-ne el seguiment.
- h) Designar la persona mediadora a proposta de les parts o quan la mediació és instada per l'autoritat judicial. La designació es pot fer també a proposta dels serveis de mediació dels col·legis professionals i d'altres entitats públiques.
- i) Fer el seguiment del procediment de mediació i arbitrar la solució de les qüestions organitzatives que se suscitin i no formin part de l'objecte sotmès a mediació.
- j) Vetllar pel compliment dels terminis del procediment de mediació i arbitrar les actuacions corresponents per tal d'evitar dilacions que puguin perjudicar a les parts.
- k) Elaborar propostes i emetre els informes sobre el procediment de mediació que, en relació amb les seves funcions, li siguin demanats per la persona titular del Departament de Justícia.
- l) Promoure l'estudi de les matèries generals de la mediació i les específiques en funció de l'àmbit d'aplicació.
- m) Elaborar una memòria anual de les seves activitats.
- n) Trametre al col·legi professional corresponent les queixes o les denúncies que es presentin com a conseqüència de les actuacions de les persones mediadores inscrites en els seus registres i fer-ne el seguiment.
- o) Promoure la col·laboració amb col·legis professionals, administracions locals i demés entitats públiques amb l'objecte de facilitar que la informació i l'accés a la mediació arribi a tots els ciutadans i ciutadanes.

Article 22. Funcions dels col·legis professionals

Els col·legis que integren els professionals que duen a terme mediacions en l'àmbit d'aquesta Llei exerceixen les funcions següents:

- a) Portar el Registre de persones mediadores que estiguin col·legiades i comunicar-ne les altes i baixes al Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya.
- b) Proposar al Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya la persona mediadora quan les parts s'adrecin al col·legi professional.
- c) Dur a terme la formació específica i declarar la capacitat de les persones mediadores.
- d) Realitzar la funció deontològica i disciplinària respecte als col·legiats que exerceixen la mediació.
- e) Comunicar al Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya les mesures adoptades com a conseqüència dels expedients disciplinaris incoats a persones mediadores.

f) Col·laborar amb el Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya en el foment i la difusió de la mediació.

g) Introduir, en l'àmbit de la formació especialitzada que desenvolupin, l'estudi de les tècniques de mediació, de negociació i de resolució alternativa de conflictes.

h) Elaborar propostes i emetre els informes sobre el procediment de mediació que li demani el Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya.

i) Elaborar una memòria anual de les activitats del col·legi professional en l'àmbit de la mediació, que s'ha de trametre al Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya.

j) Dur a terme formació capacitadora en matèria de violència en l'àmbit familiar, per tal de detectar i identificar situacions de risc.

Article 23. Administracions locals i d'altres entitats públiques

1. Es reconeix la capacitat d'autoorganització de les administracions locals i d'altres entitats públiques per establir, dins de les seves competències, activitats i serveis de mediació d'acord, en tot cas, als principis establerts en el capítol II de la present Llei .

2. Aquestes entitats poden signar convenis de col·laboració amb el Departament de Justícia per promoure i facilitar la mediació regulada per aquesta Llei en l'àmbit territorial respectiu.

Article 24. Els registres de persones mediadores

1. Les persones que compleixen els requisits de l'article 3 i volen exercir les funcions de mediació regulades en aquesta Llei s'han d'inscriure al registre del col·legi professional al qual pertanyen.

2. Els col·legis professionals, mitjançant l'aplicació telemàtica que reglamentàriament es determini, han de donar trasllat de les inscripcions al Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya, el qual ha d'inscriure els professionals mediadors en el Registre de mediació familiar o en els Registres corresponents de mediadors en d'altres especialitats de Dret Civil o en els que corresponguin si reuneixen els requisits establerts reglamentàriament.

3. El Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya i els col·legis professionals han d'aplicar un criteri de repartiment equitatiu de les mediacions, ja sigui en la designació de persona mediadora feta pel Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya del Departament de Justícia, com en les propostes que presentin els col·legis professionals, sense perjudici de l'assignació d'una persona mediadora a un òrgan jurisdiccional o a un cas particular quan les circumstàncies ho aconsellin.

4. L'estructura i el funcionament dels registres s'han de determinar per reglament.

Article 25. Comunicació de dades

1. La persona mediadora ha de comunicar al Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya i en el seu cas al servei del col·legi professional al qual pertany:

a) L'inici de la mediació, enviant una còpia de l'acta inicial signada per les parts i per la persona mediadora.

b) La finalització de la mediació i les dades relatives a cada mediació, mitjançant un imprès normalitzat, als efectes de gestió i per qüestions estadístiques i de verificació.

c) La decisió de la persona mediadora de donar per acabada la mediació, per manca de col·laboració de les parts o quan el procediment esdevé inútil.

d) La finalització de la mediació en cas d'haver detectat elements que revelin l'existència d'una amenaça per a la vida o la integritat física d'una persona.

2. El Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya i els serveis dels col·legis professionals garanteixen la confidencialitat de les dades rebudes, d'acord amb la normativa de protecció de dades.

Article 26. Benefici de gratuïtat i retribució de les persones mediadores

1. Les persones que s'adrecin al Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya, en els supòsits previstos a la Llei, poden gaudir del benefici de gratuïtat, sempre que es donin les condicions materials establertes per les normes reguladores de l'assistència jurídica gratuïta.

2. Quan s'inicia la mediació amb intervenció del Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya, si una o més parts no disposen del dret de justícia gratuïta, la persona mediadora les informará de les tarifes establertes per a les mediacions gestionades pel Centre.

Malgrat el que disposa el paràgraf anterior, l'Administració, en interès dels usuaris i de la difusió de la mediació, pot preveure la possibilitat d'endegar programes en què la mediació es realitzi de forma gratuïta per als usuaris ja sigui a iniciativa del mateix Departament de Justícia o en col·laboració amb d'altres organismes públics o privats.

Quan una o més parts disposin del dret a justícia gratuïta, el Centre retribueix les persones mediadores d'acord a les tarifes que el Departament de Justícia estableix.

3. Les persones que s'acullen a la mediació a través del Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya i no tenen benefici de gratuïtat, han d'abonar a la persona mediadora, si l'altra part sí que té reconegut aquest dret, la meitat de les tarifes que el Departament de Justícia estableix.

4. En els supòsits de mediació amb pluralitat de parts gestionats pel Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya s'establirà la remuneració en base a les tarifes esmentades i en funció del nombre de parts i de la complexitat del cas.

5. En les mediacions organitzades per col·legis professionals, ajuntaments i entitats públiques, s'estarà al que disposi l'entitat corresponent, amb especial atenció a aquells col·lectius que presenten dificultats derivades de situacions de dependència o amb obstacles per a la seva emancipació.

Capítol V

Règim sancionador

Article 27. Responsabilitat de la persona mediadora

L'incompliment de les obligacions establertes per aquesta Llei que comporti actuacions o omissions constitutives d'infracció, dóna lloc a les sancions corresponents en cada cas, després de l'expedient contradictori previ.

Article 28. Fets constitutius d'infracció

Constitueixen infracció els supòsits següents:

- a) Incomplir els deures d'imparcialitat i neutralitat i de confidencialitat exigible en els termes establerts per l'article 6 i per l'article 7.1, 2 i 3, respectivament.
- b) Incomplir el deure de denunciar en els termes establerts per l'article 7.4.
- c) Incomplir els deures establerts per l'article 13.
- d) Incomplir l'obligació de comunicació a l'autoritat judicial establerta per l'article 18.4.
- e) Incomplir l'obligació de comunicar el resultat de la mediació al Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya establerta per l'article 24.
- f) Incomplir el deure de facilitar prèviament les tarifes o incrementar l'import fixat pel Departament de Justícia en les mediacions gestionades pel Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya, segons els termes establerts per l'article 25.2.
- g) L'abandonament del procediment de mediació sense causa justificada.

Article 29. Tipus d'infraccions

1. Les infraccions per incompliment de les prescripcions d'aquesta Llei poden ser lleus, greus i molt greus.
2. Són infraccions lleus els fets assenyalats en l'article 27 *c, d i e* que no comporten perjudicis a les parts.
3. Són infraccions greus els fets assenyalats en l'article 27 *a, b, f i g* que no comporten perjudicis greus a les parts, i també la reiteració d'una infracció lleu en el termini d'un any. Així mateix, són infraccions greus les assenyalades en l'article 27 *c, d i e* que comporten perjudicis lleus a les parts.
4. Són infraccions molt greus els fets assenyalats en l'article 27 *a, c i g* que comporten perjudicis greus a les parts, i també la reiteració d'una infracció greu en el termini de dos anys.

Article 30. Tipus de sancions

Les sancions que es poden imposar són:

- a) Per una infracció lleu, amonestació per escrit que es fa constar en l'expedient del registre.
- b) Per una infracció greu, suspensió temporal per poder actuar com a persona medidora per un període d'un mes a un any.

c) Per una infracció molt greu, suspensió temporal per poder actuar com a persona mediadora per un període d'un any i un dia a tres anys, o baixa definitiva del Registre de persones mediadores.

Article 31. Òrgans sancionadors

L'exercici de la potestat sancionadora que es regula en aquesta Llei correspon als col·legis professionals als quals pertanyin les persones mediadores d'acord amb els procediments i mitjançant els òrgans que estableixen les seves pròpies normes disciplinàries.

Article 32. Normes deontològiques

Les persones mediadores han de respectar els principis de la mediació que es recullen en aquesta Llei, les normes deontològiques del col·legi professional al qual pertanyen i aquelles altres normes de conducta específiques adreçades a les persones mediadores i que habiliti la normativa vigent.

Article 33. Règim de recursos

1. Pertoca a la persona titular del centre directiu del Departament de Justícia al qual està adscrit el Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya dictar els actes administratius en les matèries objecte de la seva competència. Aquests actes poden ésser objecte de recurs d'alçada davant l'òrgan superior jeràrquic del que ha dictat l'acte. El recurs extraordinari de revisió es pot interposar davant el conseller o consellera de Justícia en els supòsits regulats en la legislació de procediment administratiu.

2. La interposició del recurs contenciós administratiu és procedent segons el que estableix la Llei d'aquesta jurisdicció.

3. L'exercici d'accions civils i laborals es regeix per les normes que li són aplicables, i la reclamació prèvia ha d'ésser resolta pel conseller o consellera de Justícia.

4. Als actes dels òrgans dels col·legis professionals, els és aplicable el règim de recursos establert pels estatuts respectius i per la Llei 7/2006, de 31 de maig, de l'exercici de professions titulades i dels col·legis professionals.

Disposicions addicionals

Primera

Xarxa de punts d'informació i d'orientació envers la mediació

El Departament de Justícia, mitjançant el centre directiu al qual resta adscrit el Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya, ha de promoure per mitjà de la signatura de convenis de col·laboració amb ajuntaments, consells comarcals i d'altres organismes públics, la creació i gestió d'una xarxa de punts d'informació i d'orientació envers la mediació que abasti tot el territori així com la formació dels equips vinculats a la xarxa

Segona

Subjecció als principis de la mediació

Els principis establerts al capítol II d'aquesta llei són d'aplicació a totes les persones mediadores que duguin a terme actuacions de mediació per a la resolució de conflictes en els àmbits familiar i altres de dret privat als que es refereix aquesta llei.

Tercera

Inclusió en els registres de mediadors de persones que exerceixen una professió no subjecta a col·legiació

Les persones que disposin de titulació universitària i que exerceixin una professió no subjecta a col·legiació, o que prestin serveis amb la qualitat de mediadors per l'administració pública, poden instar davant del Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya, la inclusió en els registres respectius de mediadors, sempre que reuneixin la resta de requisits establerts en l'article 3.1 de la present Llei i en el Reglament corresponent.

Disposicions transitòries

Primera

Règim aplicable a les mediacions iniciades amb anterioritat a l'entrada en vigor de la Llei

Les mediacions iniciades abans de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, es regeixen per les disposicions de la Llei 1/2001, de 15 de març, de mediació familiar de Catalunya.

Segona

Situació de les persones mediadores que han superat els requisits de capacitació a l'empara de la Llei 1/2001

Les persones mediadores que han superat els requisits de capacitació a l'empara de la Llei 1/2001, de 15 de març, de mediació familiar de Catalunya, mantenen la seva inscripció en el Registre General en l'àmbit de la mediació familiar.

Disposició derogatòria

Aquesta Llei deroga la Llei 1/2001, de 15 de març, de Mediació Familiar de Catalunya. Resten vigents les disposicions de caràcter normatiu de rang inferior que no contradiguin o s'oposin al que estableix la present Llei.

Disposicions finals

Primera

Desplegament per reglament

El Govern desenvoluparà reglamentàriament les qüestions relatives a l'organització, l'estructura, el funcionament i la publicitat dels registres de persones mediadores, la capacitació de les persones mediadores, el règim de tarifes i les altres normes de desplegament que siguin pertinents en el termini de sis mesos.

Segona

Entrada en vigor

Aquesta Llei entra en vigor als vint dies d'haver estat publicada en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya.